

Avifauna Přebuzska z hlediska její ochranné hodnoty, vztahu k vývoji krajiny a lidským krajinotvorným zásahům

Poznámky k širšímu faunistickému významu oblasti jakožto východisku jejího krajinného managementu

Martin Mimra

Chelčického 10/1129, CZ-130 00 Praha 3
mmimra@seznam.cz

Abstrakt

Podrobná inventarizace avifauny západního Krušnohoří a konkrétně okolí Přebuzi, uskutečněná teprve během posledního desetiletí, doložila výskyt 138 druhů ptáků, z toho až 87 hnízdících, a vysoký počet druhů významných z hlediska ochrany přírody a krajiny. Aplikací jednoduchých kritérií vzácnosti a ohroženosti, resp. jejich prostorového vyjádření (regionálního až nadregionálního) bylo vytipováno 28 ochranně relevantních druhů (tedy 20 % všech), z nichž 10 splňuje kritérium reprezentativnosti (druh jedinečným způsobem zastupuje sledované území Přebuzska podle širších prostorových měřítek ochranných nebo krajinně ekologických) a dále 3 z nich (jakožto druhy reprezentativní a současně lokálně ohrožené – tetřev obecný *Tetrao tetrix*, tetřev hlušec *Tetrao urogallus* a bělořit šedý *Oenanthe oenanthe*) představují druhy, jejichž aktivní ochrana by měla spočívat v uplatňování konkrétních opatření krajinného či ekosystémového managementu. Analýza zjištěných poznatků ukázala, že zdaleka nejvyšší počet ochranně významných druhů pochází z antropogenních habitatů, přičemž současně jen nepatrná menšina reprezentativních druhů je na Přebuzsku vázána na lesní prostředí a na ekosystémově nejhodnotnější vrchoviště. Podobně překvapivé je zjištění, že lokální vymírání druhů se týká primárně druhů ohrožených v nadregionálním měřítku, tj. že lokální krajinné změny jsou významově sekundární. Téměř jedna pětina ochranně relevantních druhů pochází z prostředí vznikajícího narušováním (disturbací) krajiny, spontánně rychle zanikajícího po odeznění rušivých faktorů; narušování krajiny má tedy jak negativní, tak i pozitivní dopady, ovšem z hlediska ochrany přírody je problematické v důsledků lokální extinkce druhů jak po zahájení narušování, tak i po jeho skončení, kdy druhy disturbačních habitatů začínají vymírat. Ochranně podobně problematickou a přitom kvalitativně velmi důležitou skutečností je i to, že ve sledovaném období po roce 1970 se počet vymírajících či vymizelých druhů prakticky vyrovnal s počtem druhů nově se objevivších.

Klíčová slova

Avifauna, Přebuz, ochrana přírody a krajiny, krajinný management, disturbance

1. Úvod

V posledních letech, po dlouhém období nepříliš intenzivního, pouze příležitostného zájmu, se avifauna západního Krušnohoří, hypsometricky nejvyšší a ornitologicky nejhodnotnější části Krušných hor, konečně dočkala hlubší pozornosti. Vyvrcholením snahy o podrobné poznání skladby ptactva této oblasti byla stať kolektivu autorů (Zavadil et al. 2006) o ptactvu rolavských vrchovišť, navazující na detailní ornitologický průzkum rašelinišť v pramenné oblasti říčky Rolavy a navazujících území, prováděný počínaje rokem 2000 a následně podrobně zpracovaný v návrhu plánu péče o zamýšlenou NPR Rolavská vrchoviště.

Ornitologický průzkum (Zavadil et al. 2006) prokázal pro rolavská vrchoviště a jejich širší okolí (jež zjednodušeně, pro účely tohoto článku, ztotožňuji s Přebuzskem) poměrně značný počet druhů (138), z toho až 70 hnízdících prokazatelně a 17 pravděpodobně. Ochranná hlediska průzkumu přitom pochopitelně vedla k zdůraznění těch druhů, které jsou pro dané území sosiekologicky klíčové; primární pozornosti se přitom dostalo tzv. „*flagship species*“, tedy druhům, které se díky svému ochrannému významu v kombinaci s estetickou hodnotou, celkovou přitažlivostí, reprezentativností, a příp. i jinými hodnotami stávají symboly aktivní druhové ochrany orientované na cílevědomé ovlivňování krajiny v jejich prospěch. Na Přebuzsku jsou těmito druhy nesporně oba naši velcí lesní kurové, tj. **tetřev hlušec** /*Tetrao urogallus*/ a **tetřívek obecný** /*Tetrao tetrix*/, a jejich přetrvávající výskyt v oblasti (spolu s výskytem dalších dvou druhů, **bekasiny otavní** /*Gallinago gallinago*/ a **chřástala polního** /*Crex crex*/), se stal motivem pro vypracování prvního návrhu managementových opatření v krajině ke stabilizaci jejich místních populací (Bušek 2006a).

Druhová diverzita ptactva na Přebuzsku je důsledkem široké škály procesů a faktorů, z nichž největší pozornost samozřejmě poutá lidská činnost. Krajina Přebuzska, podobně jako srovnatelné oblasti většiny českých pohoří, utrpěla především v 80. letech katastrofálním rozvratem lesního prostředí, jaksi podtrhujícím tristní osud krajiny severozápadních Čech jako celku. Přebuzsko však na druhé straně bylo a je příkladem i mnoha *pozitivních* případů příznivého působení člověka v přírodě, ať už jde o „běžnou“ (tj. více či méně standardní zemědělskou) péči o jeho luční společenstva, nebo o vytváření vodních ploch a dokonce i průmyslového komplexu (těžebního komplexu mezi Rolavou a

Jelením, tzv. „Cíňáku“), jehož poválečná regenerace (tedy v podstatě primární sukcese na totálně přeměněných plochách) přinesla výrazné zvýšení biologické diverzity, byť především botanické a obecněji krajinné.

Krajina Přebuzska, přese všechno celkově stále ještě v relativně vysoce přírodní či přirozené podobě, je tedy výslednicí nejenom spontánních biologických procesů, nýbrž rovněž lidských krajínotvorných zásahů rozličné povahy a intenzity; komplexním (nikoliv však úplným) odrazem těchto dvou faktorů, tj. přírodních podmínek Přebuzska a lidských zásahů v jeho rámci, je i druhová diverzita bioty tohoto území, tedy i diverzita jeho ptactva.

Přebuzsko je ovšem územím nevelkým a jako takové je primárně nikoliv zdrojem (subjektem), nýbrž především příjemcem (objektem) procesů dynamiky druhové diverzity, zvláště jde-li o tak pohyblivé a prostorově náročné druhy, jakými jsou ptáci, resp. jejich vitální populace. V tomto kontextu je tedy možno konstatovat, že druhová diverzita ptactva Přebuzska je primárně důsledkem nikoliv *lokálních* vlastností tohoto území, ať už přírodních/přirozených nebo člověkem podmíněných (příznivých i nepříznivých), nýbrž procesů druhové dynamiky přinejmenším regionální a ještě spíše nadregionální povahy.

Ve smyslu dosud napsaného a v souladu s tím tedy cíli tohoto článku budou:

1. Posouzení ochránářské hodnoty avifauny Přebuzska, vyjádřené vytipováním jejích ochránářsky relevantních (tj. v širším měřítku ohrožených či vzácných) druhů;
2. stanovení jednak ochránářského statusu vytipovaných druhů v regionálním a nadregionálním měřítku, jednak jejich vazby na krajinu Přebuzska, resp. jejích jednotlivých součástí, a její dynamiku ve smyslu teorie krajinné ekologie;
3. zhodnocení ochránářské situace vytipovaných druhů podle způsobu a intenzity lidských krajínotvorných zásahů, zvláště zásahů narušujících (disturbačních);
4. určení ochránářsky reprezentativních druhů přebuzské avifauny na základě kritérií jednak ochránářských (primárně), jednak krajinně ekologických (sekundárně);

5. vytipování těch reprezentativních druhů, jejichž existenční situace je v daném území natolik dramatická, aby umožňovala přijetí managementových opatření orientovaných přednostně na jejich záchranu, bez ohledu na management obecně ekosystémový.

2. Metodika

Zdrojem poznání avifauny Přebuzska a tudíž i hlavním podkladem pro vytipování jejich ochránářsky relevantních druhů jsou moje vlastní pozorování, prováděná a zaznamenávaná nepravidelně od počátku 70. let a systematicky od konce tohoto desetiletí, a citovaný článek (Zavadil et al. 2006), pro nějž se mé výsledky staly jedním z pramenů. – Ochranářský status vytipovaných reprezentativních druhů, vycházející z jednoduchého uplatnění kritérií vzácnosti nebo ohroženosti jako jedné komplementární dvojice a prostorového měřítka těchto kritérií (regionální nebo nadregionální) jako druhé dvojice, jsem stanovil na základě výsledků mapování hnízdního výskytu ptáků v ČR v období 2001 – 2003 (Šťastný, Bejček & Hudec 2006) a doprovodného textu vycházejícího z výsledků národních mapování uplatněných souhrnně v evropském měřítku (zvláště BirdLife International 2004).

Ke každému ochránářsky relevantnímu druhu přiřazuji typ prostředí (habitat), definovaný opět velmi jednoduše tak, aby korespondoval s kategorizací krajinné ekologie sensu Forman & Godron (1986), vhodně popisující plošné krajinné součásti mj. podle lidských zásahů do krajinné dynamiky. – Ochranářsky *reprezentativní* druhy jsou podmnožinou druhů ochránářsky relevantních; jsou vybírány jako druhy na *lokální* úrovni jedinečným způsobem odpovídající širším (regionálním a nadregionálním) měřítkům ochránářským a krajinářským/krajinně ekologickým. – Konečně na základě zvážení lokální *ohroženosti* reprezentativních druhů stanovuji druhy významné pro krajinný management.

3. Ochranařsky významné druhy ptáků Přebuzska a určení jejich statusu

Druh	Vazba druhu na typ prostředí	Ochranařský status v region. a nadregion. měřítku	Reprezentativnost druhu – kritéria	Ohroženost druhu – managementová reprezentativnost
Potápka malá	VN	NO	R/S/KE	Ne
Čáp černý	M/K	NV	-	-
Čírka obecná	VN	NO/LE	-	-
Luňák červený	K	NV	R/S	Ne
Moták pilich	NH	NO	R/S/KE	Ne
Orlík krátkoprstý ¹	K	-/LN	-	-
Orel křiklavý	M/K	-/LE	-	-
Poštolka rudonohá ²	NH	-/LN	-	-
Ostříž lesní	K	RV	R/KE	Ne
Tetřívka obecná	NH	NO	R/S/KE	Ano
Tetřev hlušeč	M	NO/LE	R/S	Ano
Chřástal polní	NH	NO (?)	-	-
Jeřáb popelavý	W	NV	R/S/KE	Ne
Kulík říční	DH	RV/LE	-	-
Čejka chocholátá	NH	NO/LE	-	-
Bekasina otavní	NH	NO	R/S/KE	Ne
Vodouš kropenatý	W	NV	-	-
Pisík obecný ³	VN	NO/LN	-	-
Sýček obecný	I	NO/LE	-	-
Dudek chocholatý	NH	NO	-	-
Krutihlav obecný	K	NO	-	-
Datlík tříprstý	M	NV	-	-
Břehule říční	DH	NO/LE	-	-
B r a m b o r n í č e k černohlavý	NH	RV	-	-
Bělořit šedý	DH	NO/LE	R/KE	Ano
Kos horský	M	NV	-	-
Žuhák šedý	NH	RV	R/S/KE	Ne
Hýl rudý	W	NV	-	-

Legenda k tabulce:

Typy prostředí:

- VN** – vodní nádrže; tzv. **introdukované enklávy** sensu Forman & Godron (1986), se zanedbatelnou krajinnou dynamikou
- M** – lesní prostředí; tzv. **krajinná matrix** sensu Forman & Godron (1986), v dlouhodobém vývoji prakticky neměnná
- K** – krajinná mozaika jako celek, proměnlivá jako její součásti
- NH** – nelesní prostředí – především luční a související společenstva nízké vegetace; tzv. **introdukované enklávy** sensu Forman & Godron (1986), za obvyklých podmínek se zanedbatelnou krajinnou dynamikou
- W** – mokřadní prostředí, především vrchoviště; tzv. **zdrojové enklávy** sensu Forman & Godron (1986), se zanedbatelnou až nulovou krajinnou dynamikou
- DH** – habitaty vzniklé jednorázovým narušením prostředí; tzv. **disturbační enklávy** sensu Forman & Godron (1986), s výraznou krajinnou dynamikou
- I** – intravilán; tzv. **introdukovaná enkláva** sensu Forman & Godron (1986), se zanedbatelnou krajinnou dynamikou

Ochránářský status:

- NO** – nadregionálně ohrožené
- NV; RV** – nadregionálně vzácné; regionálně vzácné
- LN** – status lokálně neznámý
- LE** – lokálně vymírající, nezvěstný nebo vymřelý

Reprezentativnost:

- R** – ochránářsky reprezentativní
- S** – reprezentativnost na základě kritérií ochránářských
- KE** – reprezentativnost na základě kritérií krajinně ekologických

¹ – 1 ex. pozorován v VI. 2006, patrně příležitostně protahuje (?) (Zavadil et al. 2006)

² – naposledy pozorována 1 F dne 19.07.2007 nad Jelením (KV) při lovu hmyzu

³ – výskyty v 80. letech (Přebuzský rybník) nasvědčují hnízdění, později jen na průtahu

Pozn.: V tabulce nejsou zařazeni dva „vymizelí“ hnízdiči (lyska černá a racek chechtavý), kteří na přelomu 70. a 80. let ojediněle a nahodile zahnízdili na vodních nádržích v Přebuzi. – Jde o druhy naprosto netypické, necharakterizující přebuzskou krajinu.

4. Diskuse

Z 28 ochranných významných (relevantních) druhů, vytipovaných poměrně volným (více či méně objektivním, ovšem stále do značné míry intuitivním) uplatněním kritérií vzácnosti či ohroženosti příslušného druhu v regionálním nebo nadregionálním měřítku, nejvíce (9) jich je vázáno na nelesní typy prostředí, zatímco na lesní matrix jich je vázáno jen 5 a na krajinnou mozaiku jako celek 6 (přičemž ostatní typy prostředí jsou zastoupeny v mnohem menší míře). Znamená to, že navzdory tomu, že Přebuzsko je územím převážně zalesněným a že jeho obecně nejednodušším typem prostředí jsou vrchoviště (zde W), **ochranně klíčové druhy ptactva pocházejí z člověkem podmíněného prostředí**. Znamená to rovněž – a je to celkem přirozené – že právě vývojově nejstabilnější (= nejméně proměnné v čase) habitaty *nejsou* pro ochranné nejvýznamnější druhy rozhodující.

Tento fakt je podtržen dalším kritériem, a to ochranným statusem druhů. – Z 28 vytipovaných druhů jich 8 ve sledovaném území vymírá nebo již zmizelo, přičemž jen 2 (orel křiklavý a tetřev hlušec) jsou druhy lesa; ostatní se vyskytují v jiných typech prostředí, přičemž není náhodou, že 3 z nich (kulík říční, břehule říční a bělořit šedý) jsou druhy disturbačních enkláv, jejichž stálost v krajině je velmi nízká. Ještě důležitější je však poznatek, že z těchto 8 lokálně vymírajících druhů pouze 2 (orel křiklavý a kulík říční) nejsou druhy v nadregionálním měřítku ohrožené (i když tato charakteristika platí pro orla křiklavého jen problematicky); jinak řečeno, **na Přebuzsku se vyskytuje/ vyskytoval vlastně jen jediný lokálně kriticky ohrožený druh, za jehož status odpovídaly lokální podmínky prostředí**. Ostatní druhy této kategorie jsou ve srovnatelné míře ohrožené v měřítku celé ČR a nezdá se, že i v měřítcích dimenze ČR podstatně překračujících, z čehož lze usuzovat na skutečnost, že **lokální ohroženost druhů ptactva Přebuzska je dána spíše nadregionálními poměry nežli důsledkem lokálních procesů a faktorů**. Za povšimnutí také stojí, že nejpronikavější ekologická katastrofa Přebuzska, tj. člověkem podmíněný rozpad vnitřního lesního prostředí, postihla v krajním případě jen

dva výše zmíněné druhy, přičemž však tetřev prokazatelně tuto zkázu přežil a v současné době se na Přebuzsku vyskytuje s persistencí neodpovídající ani nepřilíhající vyhovujícím lokálním podmínkám, ani prostorově širší situaci druhu jinde v Evropě.

Ještě výrazněji jsou popsány skutečnosti podchyceny v dalším kritériu, tj. *reprezentativnosti* druhu v daném území, stanoveném na základě dvou subkritérií, a to jednak subkritéria kvantitativního (S – v podstatě jde o vyjádření velikosti lokální populace, přesněji o populační „přínosnost“ území pro daný druh z hlediska regionálního či nadregionálního; ve sledovaném území se toto kritérium týká zdaleka nejvýrazněji **bekasiny otavní**, méně /ovšem stále ještě celkem významně/ **tuhýka šedého** a **potápky malé** /viz Bušek 2006b/, nejslaběji pak dalších v tabulce představených druhů /luňák červený, moták pilich, tetřívka, tetřev a jeřáb/; nejčastěji jde o druhy zastoupené v území jedním až dvěma páry, ovšem již samotná přítomnost a persistence lokální populace do značné míry garantují zachování druhu v širším prostorovém měřítku), jednak kritéria kvalitativního (KE – jde o vyjádření specifčnosti až výjimečnosti vazby daného druhu na habitat obývaný ve sledovaném území /především z hlediska nadmořské výšky/, avšak také dalších atributů, vyplývajících z vlastností horského terénu a víceméně nehostinných podmínek vrchovišť a doprovodných typů prostředí /týká se **potápky malé**, **jeřába** a **bekasiny**/, případně jiných, v tomto případě nelesních habitatů – luk, vřesovišť, eventuálně specifické krajinné mozaiky Přebuzska jako celku /což asi nejzřetelněji platí o **bělořitu** a **ostříži**, patrně méně zřetelně také o **tetřívku** a dalších dvou družích ptáků/).

Z deseti reprezentativních druhů Přebuzska jsou tři druhy *ohrožené*: **tetřívka** (v důsledku úspěšných změn na někdejších kalamitních holinách, dnes vřesovištích či zamokřených nízkých a řídkých porostech vysazeného smrkového lesa), **tetřev** (jehož „populace“ je i nadále potlačována nepříznivým lesnickým managementem) a **bělořit** (ohrožený částečně úspěšnými změnami na neporostlých ploškách balvanišť, zaniklých staveb a nedávno těžných rašelinišť, částečně však také změnami v nadregionálním měřítku).

Právě tyto tři *ohrožené reprezentativní* druhy představují podle mého soudu druhy směrodatné pro **definování konkrétních opatření krajinného managementu ve smyslu *druhové* ochrany**. Pro tetřívka a tetřeva taková opatření stanovil Bušek (2006a); pro bělořita (zastupujícího řadu dalších druhů obratlovců a především bezobratlých, vázaných na podobné typy antropogenních

habitatů v krajině rychle podléhajících sukcesí) by jejich stanovení přesahovalo možnosti i cíle tohoto článku. – Rozhodně však platí zásada jakéhosi „dvojího ochranářského paradoxu“: ochranáři jsou s negativními změnami konfrontováni jednak hned při prvním narušení (= disturbaci) krajiny (poprvé), jednak po ukončení narušujících procesů (podruhé), kdy začínají mizet druhy dostavivší se *právě* v důsledku krajinné disturbance. V tabulce vidíme, že **z 8 až 9 (tj. včetně tetřívka) vymírajících/vymizelých druhů v daném území jich více než polovina (tetřívek, kulík říční, čejka, břehule a bělořit) existenčně utrpěla zánikem prostředí vzniklého právě krajinným narušením/narušováním.**

Z ochranářského hlediska je však velmi relevantní také skutečnost, že vedle 8 – 9 vymírajících/vymizelých druhů **ve sledovaném období (tj. počínaje 70. lety 20. století) nově zahníždilo nebo jako potenciální hnízdiči se objevilo 9 druhů ptáků**, z toho 6 ochranářsky významných (viz tabulka – čáp černý, luňák červený, jeřáb popelavý, vodouš kropenatý, bramborníček černohlavý a hýl rudý) a kromě nich ještě cvrčilka zelená, straka obecná a krkavec velký. V případě těchto druhů šlo většinou o rozšíření v důsledku rozsáhlých pohybů v nadregionálním až kontinentálním měřítku, pouze u bramborníčka, cvrčilky a straky nejspíše jen o posun do vyšších poloh. Rovnocennost počtů druhů vymírajících/vymizelých a nově se objevivších je sice pravděpodobně jen náhodná, přesto velmi pozoruhodná. Ukazuje totiž, že druhová dynamika i v člověkem silně zatížené oblasti a v době zvýšené intenzity lidských zásahů v krajině nenesou jen negativní, ale též (a ve stejné míře?) pozitivní aspekty.

5. Závěry

Faunistický průzkum ptactva Přebuzska, konaný více či méně systematicky od počátku 70. let, prokázal pro sledované území relativně vysokou druhovou diverzitu a především vysoké zastoupení druhů ochranářsky relevantních. Pro účely tohoto článku bylo na základě konkrétně vymezených hledisek vytipováno 28 takto ochranářsky významných druhů. Analýza jejich nároků na prostředí současně ukázala, že ačkoliv je Přebuzsko územím převážně zalesněným a z pohledu ochrany krajiny významným především díky přítomnosti vrchovišť, nejvyšší počet ochranářsky významných druhů pochází z antropogenních habitatů.

Extinkce druhů ve výběru ochránářsky relevantních taxonů se v daném území týká primárně druhů ohrožených v nadregionálním měřítku, přičemž lokální krajinné změny odpovídají za zánik pouze jediného druhu (kulík říční); u ostatních druhů je mizení v přímé vazbě na jejich ochránářskou situaci v širším kontextu, nezřídka přesahujícím souvislosti ČR.

Další klíčové ochránářské kritérium, reprezentativnost, splňuje podle hledisek populační signifikace a ekologické vazby v území 10 druhů, přičemž na lesní matrix a na ochránářsky nejvýznamnější habitat, tj. vrchoviště, je vázána znovu jen jejich nepatrná menšina (2 druhy). Ochranářsky nejreprezentativnějšími druhy Přebuzska jsou podle daných hledisek bekasina otavní, potápka malá, ťuhýk šedý, jeřáb popelavý a tetřívka obecná.

Z reprezentativních druhů jsou tři lokálně ohrožené vymřením – tetřívka, tetřev a bělořit šedý. Tyto tři druhy hodnotím jako směrodatné pro krajinný management a konkrétní opatření ve smyslu druhové ochrany přírody; pro dva z nich (tetřívka a tetřev) jsou zásady takového managementu již stanoveny, třetí zastupuje i další druhy specifického prostředí disturbačních enkláv, od 70. let rychle zanikajících v důsledku sukcesních změn.

Za pozoruhodnou považuji skutečnost, že počty vymírajících/vymizelých a nově se objevivších druhů na Přebuzsku v posledních cca 35 letech jsou prakticky identické, což problematiku druhové ochrany ptáků v dané oblasti staví do kvalitativně nového světla.

I v případě ptactva Přebuzska je ochrana přírody a krajiny konfrontována s paradoxem spočívajícím ve skutečnosti, že ochránářsky negativní je nejen zahájení narušování krajiny, ale rovněž – a často ve větší míře – ukončení tohoto procesu a mizení druhů s ním spojených.

Literatura

- BirdLife International (2004): Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status. (BirdLife Conservation Series No. 12). Cambridge.
- Bušek O. (2006a): Ptáci rašelinišť a horských lesů v okolí Přebuze – posouzení aktuálního stavu a návrhy ke stabilizaci populací zvláště chráněných druhů. Vypracováno na objednávku MÚ Kraslice, čj. ŽP-6/2006-246-HEJ.
- Bušek O. (2006b): Aktuální stav a možnosti další ochrany některých ohrožených druhů ptáků v okolí Přebuzi, pp. 59-62. In: Hejkal J., Havelcová A., Michálek J. & Roškotová J. (eds.):

- Průzkum a ochrana rolavských rašelinišť. Sborník příspěvků k regionálnímu semináři. MÚ Kraslice a AOPK ČR, Kraslice, 63 pp.
- Forman R. T. T. & Godron M. (1986): Landscape ecology. J. Wiley and Sons, New York.
- Šťastný K., Bejček V. & Hudec K. (2006): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice. Aventinum.
- Zavadil V., Volf O., Mimra M., Bušek O. & Klabník L. (2006): Ptáci navrhované NPR Rolavská rašeliniště, Krušné hory. Sluka, Holýšov, 3:1-20.

PŘÍLOHA: Vybraná nepublikovaná pozorování ochránářsky významných druhů v letech 2005 – 2007

- Potápka malá** (*Tachybaptus ruficollis*): **2005** – hnízdění 2 párů na Rolavském rybníce; **2006** – hnízdění 1 páru tamtéž; **2007** – patrně znovu hnízdění 2 párů tamtéž
- Čírka obecná** (*Anas crecca*): **2007** – 06.04. 1 pár na Rolavském rybníce
- Luňák červený** (*Milvus milvus*): **2006** – 13.08. 1 (juv.) ex. na Rolavě; **2007** – 09.04. 1 ex. na Rolavě
- Moták pilich** (*Circus cyaneus*): **2006** – velmi pravděpodobně vyhnízdil v oblasti Rolavy, výskyt sledován od 10.05.; 19.07. P. Schütze poz. 5 ex., vesměs „hnědých“
- Poštolka rudonohá** (*Falco vespertinus*): **2007** – 19.07. 1 F v Jelení (lov hmyzu vysoko nad obcí)
- Ostrůž lesní** (*Falco subbuteo*): **2005** – 25. – 27.06. 1 ex. na Rolavě; **2007** – 26.08. 1 ex. loví na Přebuzi
- Tetřívek obecný** (*Tetrao tetrix*): **2007** – 30.04. intenzivní tok 2 M na Rolavě, 25. – 26.05, taktéž 2 tokající M na Rolavě; celkový odhad pro oblast: 3 – 5 tokajících M; 11.07. vyplašen 1 M v PP Přebuzské vřesoviště
- Tetřev hlušec** (*Tetrao urogallus*): **2007** – 10.07. vyplašena 1 F v Pasekách (východně od kraslického Špičáku), podle chování ptáka mohlo jít o samici vodící mláďata
- Chrástal polní** (*Crex crex*): **2007** – 26.05. – 02.07. 1 M (hlas) na jižním svahu v. Milíře (Rolava)
- Jeřáb popelavý** (*Grus grus*): **2007** – 29. – 30.04. 1 ex. v blízkosti Rolavského rybníka a na Rolavě
- Čejka chocholátá** (*Vanellus vanellus*): **2007** – 09.07. 1 ex. na Rolavě – znepokojené chování jako reakce na výskyt jestřába
- Vodouš kropenatý** (*Tringa ochropus*): **2005** – 26.06. 1 ex. na Rolavě; **2007** – 03.07. 1 ex. v pramenné oblasti Rolavy
- Bělořit šedý** (*Oenanthe oenanthe*): **2006** – 18.08. 1 ex. (F nebo juv.) na kamenitém vřesovišti na okraji lesa podél cesty z Rolavy na Chaloupky

